

Didaktikano xaleti: Digitalnikani kultura

Auktorio: Thomas Köhler, Robert Kleemann

I digitalnikani kultura si koncepto savo so del xramovipe sar i tehnologia thaj o internet formirinen o čhand saveste amen keras komunikacia sar manuša vaj grupe. Adava si savaxt barabarutno, v.p. kolektivnikano fenomeno, savo so sikljoval pe katar personalnikani eksperiencia. Šaj te ovel khedime ko jekh terminirime konteksto, misaleske i organizacia vaj digitalnikano čačiipe, so anel dži fokusirime konceptia. Adava džanjarel kaj i digitalnikani kultura si šhand (amari sakodiveskiri kultura) kolasa amen vjavaharinas amen, gindinas thaj keras komunikacia andre ko avdisutno amalnipi.

Soske kerel pe lav?

E čipotipasa thaj e anglederutne barjovipasa „e dživdipaskoro ani digitalnikani sfera“ sa pobuter barjovel i personalnikani kultura savi so keren e but grupe thaj individue, sar thaj ano „čačutno sundal“. Adale barjovipasa na ikljoven sade pozitivnikane vaj negativnikane aspektia, numaj thaj maniria. Misala keren buti e fenomenonca e vakeripaskoro e nasulipaskoro, cyberbullyingo thaj digitalnikani kultura thaj lengere manifestacie. I res akale misalengiri si te činavel pe o cyberbullying thaj, te ulo adava, te oven agorde napia thaj formularia butikeripaske so ka činaven e problemia. Dureder, trubul te sikavas thaj te barjaras o haljovipe e ovipaskoro thaj e formengoro e digitalnikane kulturakoro sar thaj lakere efektongoro ko sakodivutno dživdipe. E labarutne trubul te drabaren e konceptia vaši digitalnikani kultura katar i netvorkoskiri rig katar proekto DigitClue, thaj te dikhen vaj šunen e aver formatia, adhinale e misalestar thaj interesostar.

Zumavkeren

Misal 1

O „nasulipaskoro vakeripe“ thaj e „hohavne nevipa“ but gele angle ano konteksto e digitalnikane barjovipaskoro ano sundal. Ano konteksto e jekhberšale grupengoro thaj i digitalnikani inkluzia, "cyberbullying" si pendžardo termino maškar e čhave thaj terne.

- Den vakeripe vašo termino "cyberbullying" thaj sikaven e šajdutne palpalunipa vaše individue.
- Keren lav adaleske sar te legaren tumen e fenomenosa „nasulipaskoro vakeripe“. Rodljaren e šajdutne faktoria save so keren e auktorio te labaren len ano adaja forma e komunikaciakiri. Tumare eksperience šaj te ulaven ko D.I.-Map.
- Barjaren konceptia vašo činavdipe e "cyberbullying -oskoro" tumare siklenca ko thavdipe e proektikane kurkeskoro thaj e sikle te keren rodljaripe thaj te kontaktirinen e ke obligacutne kontaktikane nukte te šaj te vazdel pe i minsa thaj te zoralkeren pe e sikle.
- Keren xarne video klipia thaj labaren TikTok, Instagram vaj Snapchat vaj digitalnikane posteria labarindoj PowerPoint vaj Paint, te šaj te našen vaj te činavkeren o problemo. Ulaven tumare arakhipa e averenca ki D.I. mapa thaj/vaj „offline“ workšopende saven so keren korkori e sikle vaj pale ko drom e online workšopende dende dumesa, misaleske, e aplikaciatar GatherTown.

Misal 2

Amaro amalnipi na adhinel sade katar peskere džene sar individue, numaj thaj katar e ovutne vaj neve grupe andre ko amalnipi. Von formirinen les. Adava proceso si but dinamikano thaj ane digitalnikane

kulture thaj leskere ranikore resen dur ane "offline ranika". Gindinen adaleske sar o aspekto „kulturnikane ververipa“ ikljovel andre thaj maškar e amalnipa.

- Isi vaj na asavke strukture andre vaj maškar e digitalnikane kulture?
- Kola si e pašipa, a kola si e ververipa dikhen maškar o kulture thaj e digitalnikane kulture?
- So kerel len avernikane?
- Kote e digitalnikane thaj nadigitalnikane kulture isi len peskere paše nukte vaj pale intesekcie?
- Keren Mural, Miro vaj MindMup kolende si sikavde tumare arakhipa.

Vaker kolegoske

Generalnikane, o ulavdipe e pozitivnikane thaj e negativnikane eksperienca vaši digitalnikani inkluzia, a majbut vaše misala leskere labarnipaskiri, del dumo e averen te sikavkeren pe thaj te vazden i minsa. E labarutne ka trubul te ulaven peskere eksperience e kolegonca thaj ko jekh barjardo res e temakoro. Adaleske o proekto isi les res te vazdel i platforma vašo ulavdipe kola si e eksperience so keren les dikhavno (anonimnikano) thaj del šajdipe te ovel lelpe thaj deipe e proektoskoro, materialengoro, ideengoro thaj komentarengoro katar peskiri phuv, sar thaj sahno sundal. Akaja platforma ka ovel resli sar "D.I. Map" (Digital inkluzivnikani mapa – inspiririme e projektosa "Queering the Map") ki netvorkoskiri rigori katar proekto DigitClue.

Gindipe dureder

No, o barjovipe na trubul akate te agorkerel pe. E labarutne motivirinen pe ko keripe peskere proektongoro thaj leipe e aver perspektivengoro, save so šaj te alusaren pe tromale thaj te kerel pe variacia premal i resutni grupa. O res akale sahne sikljovipaskoro thaj jekhethane dživdipaskoro si te ovel bizo bariere ano konteksto (e digitalnikane) inkluziakoro. E xulipasa ano xoripe e digitalnikane sundaleste sar so si YouTube, Facebook, Instagram, TikTok thaj av. šaj te anen pherdi nevi perspektiva ke individualnikane trubutnipa thaj mangina e siklengere. Te na sien panda kotor akale khedinengere, oven kuražime thaj dikhen e jakhasa e edukatoreskiri.